

ÇEKYA BİLGİ NOTU

Mart 2022

DEİK Ekonomik Araştırmalar

GÜNCEL VERİLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

GÖSTERGE	DEĞER	2020	2021	2022 (tahmin)
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	245	277	302
Büyüme	%	-5,8	3,8	4,5
Nüfus	Milyon Kişi	10,7	10,7	10,8
Kişi Başı Gelir	Bin USD	22,9	25,8	28,1
Enflasyon	%	2,3	2,7	2,3
İşsizlik Oranı	%	2,5	3,4	3,2
Cari Denge / GSYH	%	3,6	1,6	0,8
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-6,1	-8	-5,5
İhracat	Milyar USD	192,3	226,4	-
İthalat	Milyar USD	171,4	210,9	-

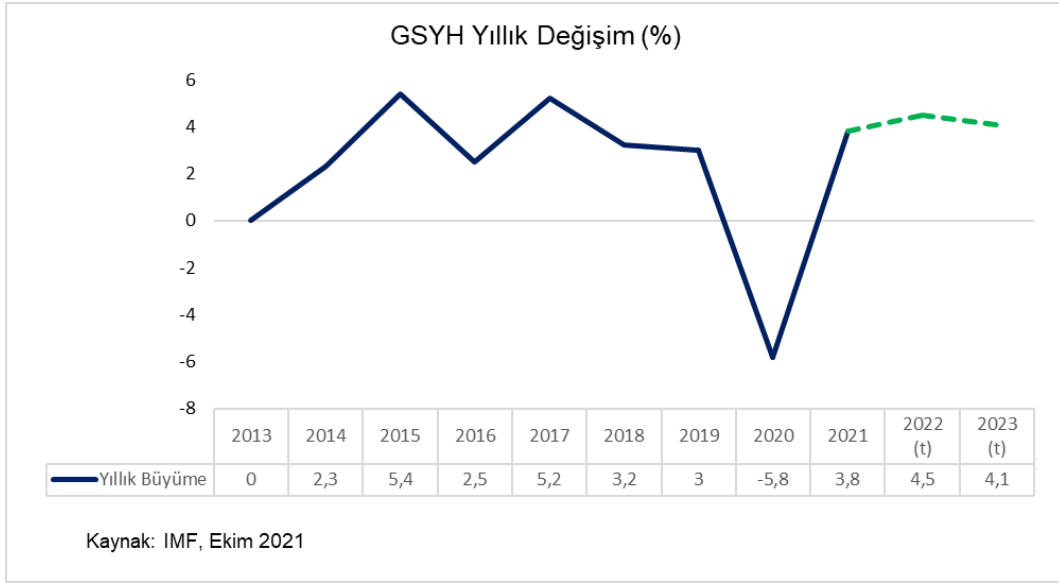
Kaynak: IMF, Fitch Connect, Trademap

1. ÇEKYA EKONOMİSİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

Ekonomik Büyüme Beklentileri

- Çekya dünyanın en büyük 46. ekonomisidir.
- Ülkede kişi başına düşen gelir 25 bin 806 USD seviyesindedir.
- Ekonomi küresel değer zincirlerine yüksek düzeyde entegre olmuştur. Bu nedenle, Çekya OECD ülkeleri asında küresel talep şoklarına en hassas 5. ülkedir.
- 2017-2021 yıllarını kapsayan 5 yıllık dönemde GSYH'nin yıllık ortalama büyüme oranı %1,9 seviyesinde ölçülmüştür. Bu oranla Çekya ilgili dönemde AB'den her yıl ortalama 0,6 puan daha hızlı büyüme kaydetmiştir.
- Pandemi yılında GSYH %5,8 oranında küçülmüş, takip eden yılda ise baz etkisi ve küresel ticaretteki toparlanma sayesinde ekonomik faaliyet %3,8 genişlemiştir.
- 2021 başında yürürlüğe giren gelir vergisi oranının düşürülmesinin de desteği ile özel tüketim bu yılda büyümenin sürükleyici olurken, yatırımlar tedarik zincirlerinde yaşanan sorunlar neticesinde özel tüketime kıyasla daha düşük hızda toparlanmıştır.
- Çekya ekonomisinin 2022'de %4,5, 2023'te ise %4,1 büyüyeceği tahmin edilmektedir
- İşsizlik oranı 2019 yılında %2 ile tarihi düşük seviyeye gerilemiştir. 2020 yılında Covid-19'un istihdam üzerindeki yansımaları nedeniyle 2021 yılında işsizlik oranı %3,4'e yükselse de AB ortalamasının altında kalmaya devam etmiştir. Öte yandan işgücü arzındaki yetersizlik ülkenin uluslararası ticaret rekabet avantajı ve uzun vadeli büyümesi açısından kısıt oluşturmaktadır.

Sektörel Yapı

- Yüksek miktarda sübvansiyon alan tarım sektörü GSYH'nin %1,9'unu oluşturmaktadır. Şeker pancarı, patates, buğday, arpa ve kümes hayvanları başlıca tarım ürünleridir.
- Çekya sanayi sektörünün GSYH içindeki payı %32'dir. Bu oran AB'de İrlanda'dan sonra ikinci en yüksek seviye olup, dünya ortalamasının da 7 puan üzerindedir.
- Otomotiv sektörü sanayi ve ihracatta en fazla paya sahip sektördür. Skoda, Peugeot, Citroen, Toyota ve Hyundai ülkede faaliyet gösteren başlıca küresel otomotiv üreticileridir.
- Hizmet sektörü ise GSYH'nin %56'sını oluşturmaktadır. 2019 yılında 22 milyon turist Çekya'yı ziyaret etmiştir.

Uluslararası Yatırımlar

- Çekya'ya gelen yabancı doğrudan yatırımlar 2020 yılında %37,7 azalarak 6,3 milyar USD'ye gerilemiştir.
- Ülkede 2020 yılı sonuna kadar toplanan tüm yabancı doğrudan yatırımlar 189 milyar USD'ye ulaşmıştır. Bu rakamla Çekya Orta Avrupa'da en fazla yabancı doğrudan yatırım çeken 2. ülke konumundadır (1. Polonya).
- Ülkeye gelen doğrudan yatırımların büyük bir çoğunluğu Hollanda, Lüksemburg, Almanya ve Avusturya'dan sağlanmıştır.
- Yatırımların yöneldiği sektörler sırasıyla sanayi, gayri menkul ve perakendedir.
- 2019'da hükümet, Yatırım Teşvikleri Yasası'nda önemli değişiklikler yapmış, düşük vasıflı işgücüne dayalı yatırımlara yönelik teşvikleri kaldırırken, teşvik ödemelerini öncelikle Ar-Ge'ye odaklanan ve üniversite mezunları için iş yaratan yüksek katma değerli yatırımlarla sınırlamıştır.

EKONOMİNİN GÜÇLÜ YANLARI VE GELECEK DÖNEME İLİŞKİN FIRSATLAR (SWOT)

Güçlü Yanlar

- Nitelikli işgücü, istikrarlı iş ortamı ve devlet teşvikleri, Çekya'yı son yıllarda doğrudan yabancı yatırım çekme konusunda popüler bir ülke haline getirmiştir. Bu durum, ihracatı besleyen işletmelerin kapasitesini ve üretkenliğini arttırmada önemli bir rol oynamıştır.
- Bankacılık ve finans sistemi güçlü bir görünüm sergilemektedir. Bu durum, Avrupa bankacılık sistemindeki doğabilecek olası risklere karşılık, Çekya'da mali kriz riskini azaltmaktadır.

Fırsatlar

- Uzun vadeli ekonomik büyümenin, AB ortalama büyümesine kıyasla, güçlü bir platoda seyredeceği tahmin edilmektedir. Büyümenin talep yönlü bileşenlerinde hane halkı tüketim harcamaları ile sabit sermaye yatırımlarının ön plana çıkması beklenmektedir.

EKONOMİNİN ZAYIF YANLARI VE GELECEK DÖNEME İLİŞKİN ZORLUKLAR

Zayıf Yanlar

- Çekya toplam ihracatının yaklaşık üçte birini Almanya pazarı oluşturması nedeniyle, ülkenin pazar çeşitliliği riski bulunmaktadır.
- Yakın zamanda hayata geçirilen reformlara rağmen özellikle sağlık ve emeklilik alanlarındaki reform ihtiyacı devam etmektedir.
- AR-GE harcamaları GSYH'den %1,9 pay almaktadır. İlgili oranın dünya ortalaması %2,3, AB ortalaması ise %2,2'dir.

Olası Zorluklar

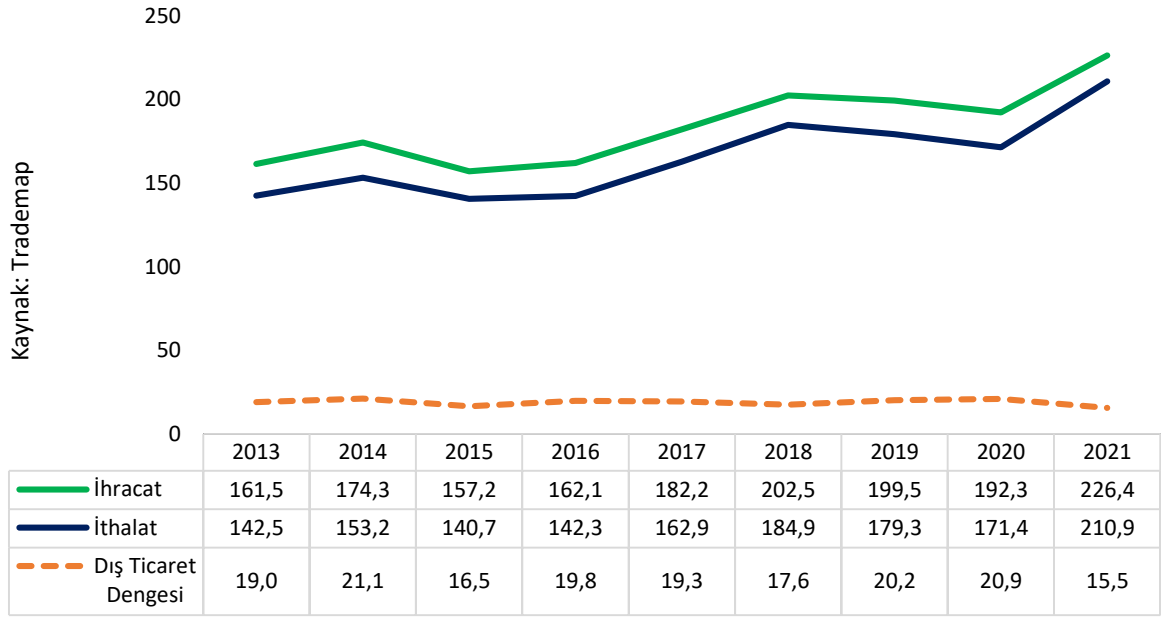
- Kısa vadede ihracat pazarlarındaki olumlu toparlanma belirtilerine rağmen, GSYH büyümesinin dış dünyaya aşırı bağımlı oluşu istikrarlı büyüme için risk teşkil etmektedir.
- İşgücü piyasasındaki mevcut durum ücretler üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturmaktadır ve Çekya'nın uzun vadede rekabet gücünü azaltıcı bir unsur olarak ön plana çıkmaktadır.

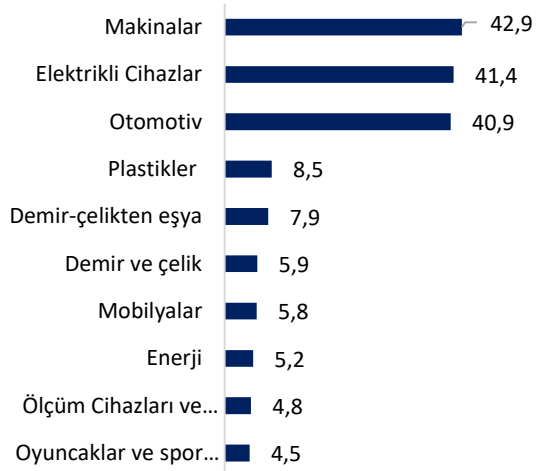
2. ÇEKYA DIŞ TİCARETİ

- Çekya dünyanın en fazla ihracat yapan 27. ülkesi olup, Brezilya'nın altında İrlanda'nın ise üzerinde yer almaktadır.
- Dış ticaretin GSYH'ye oranı %135'tir. Bu açıdan ekonomi küresel ekonomi ile son derece entegre ve açık bir yapıdadır.
- Avrupa Birliği (EU27) Çekya ihracatının %80'ini, ithalatının %72'sini oluşturmaktadır. Almanya pazarı tek başına Çekya'nın tüm dünyaya yaptığı ihracatın yaklaşık üçte birini oluşturmaktadır.
- Ülke dünya ihracatının %1,1'ini gerçekleştirmektedir. Son 20 yıllık dönemde, ilgili oran yaklaşık ikiye katlanmıştır. Bunda ülkenin 2004 yılında AB'ye girmesinin ve AB sermayeli yatırımların katkısı büyüktür.
- İhracatın son 5 yıllık ortalama büyüme hızı %7 olmuştur.
- Dış ticaret 2005 yılından beri fazla vermektedir. Ticaret fazlası son 10 yılda yıllık 15-20 milyar dolar arasında bir çapalama göstermiştir.
- 2021 yılında ihracat %17,7 artarak 226,4 milyar USD'ye ulaşırken, ithalat %23 artışla 210,9 milyar USD'ye yükselmiş ve 15,5 milyar USD ticaret fazlası sağlanmıştır.
- Ülkenin en önemli ilk 5 ihracat pazarı Almanya, Slovakya, Polonya, Fransa ve Avusturya'dır. Bu ülkelere yapılan ihracat toplam ihracatın %56'sını oluşturmaktadır.
- Makine, elektrikli cihazlar, otomotiv, plastikler ve demir-çelikten eşya en fazla ihracatı yapılan ilk 5 sektördür.
- En fazla ithalat yapılan ülkeler sıralamasında Almanya, Çin, Polonya, Hollanda ve Slovakya ilk 5'tedir.
- Elektrikli cihazlar, makine, otomotiv, enerji ve plastikler en fazla ithalatı yapılan ilk 5 sektördür.
- 2022'de mal ihracatının %14,5 ithalatının ise %14,9 artacağı tahmin edilmektedir.

Çekya'nın Dış Ticareti (Milyar USD)

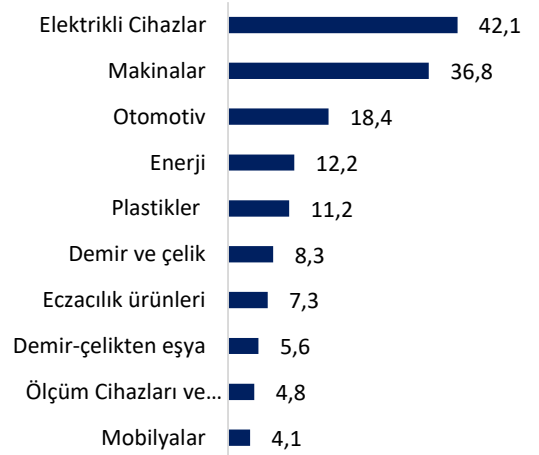

Çekya'nın İhracatı (2021, Milyar USD)

Kaynak: Trademap

Çekya'nın İthalatı (2021, Milyar USD)

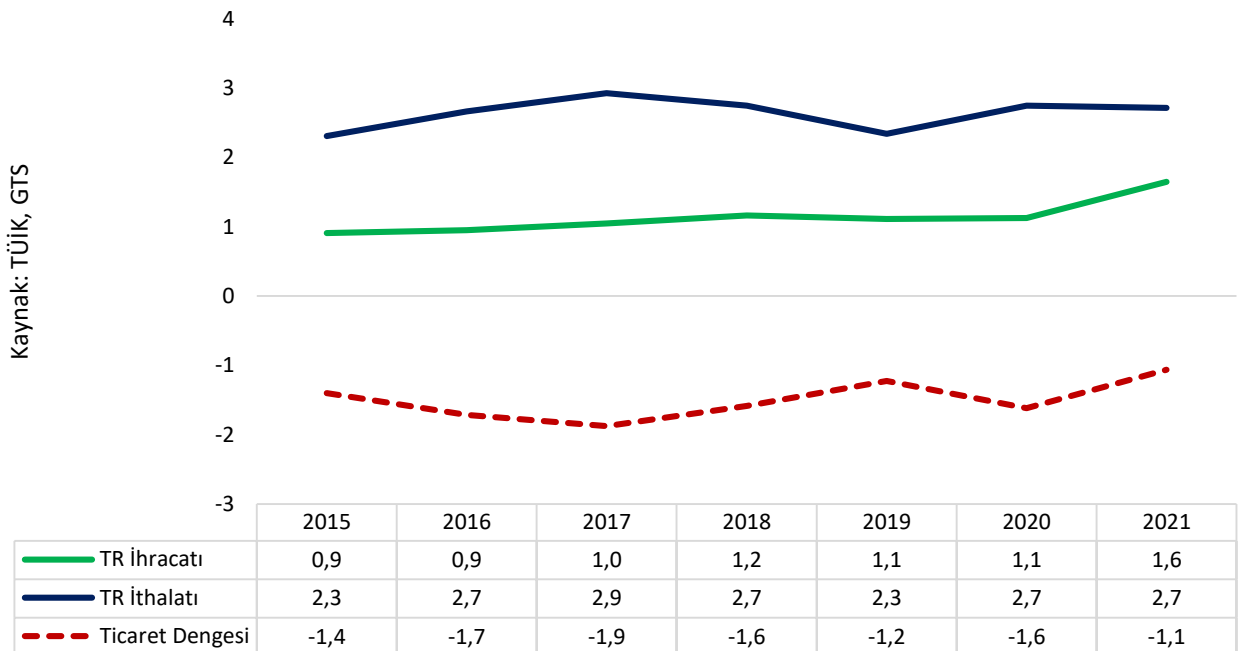

Kaynak: Trademap

3. ÇEKYA - TÜRKİYE TİCARETİ

- Türkiye Çekya ile yaptığı ticarete son 20 yıldır net ithalatçı konumundadır. Çekya ülkemiz ihracatında 32., ithalatında ise 23. sırada yer almaktadır.
- 2001 yılında Türkiye'nin Çekya ithalatındaki payı %0,5 iken, bu oran 2017'ye kadar ikiye katlandıktan sonra 2021'de %0,8'e gerilemiştir.
- 2021 yılında Çekya'ya ihracat %46 büyüyerek 1,6 milyar USD'ye yükselirken, Çekya'dan ithalat %1,1 azalarak 2,7 milyar USD'ye gerilemiş ve bunun neticesinde 1,1 milyar USD dış ticaret açığı oluşmuştur.
- Son 5 yıllık dönemde ülkeye yapılan ihracat yıllık ortalama %13 büyümüştür.
- Türkiye'nin en fazla ihraç ettiği ürünler arasında otomotiv, makinalar, örme giyim eşyası, alüminyumdan eşyalar ile altın ve mücevher üst sıralarda yer almaktadır.
- İthal edilen ürünlerde ise otomotiv, makinalar, elektrikli cihazlar, kauçuk ve plastikler öne çıkmaktadır.

Türkiye-Çekya Dış Ticareti
(Milyar USD)

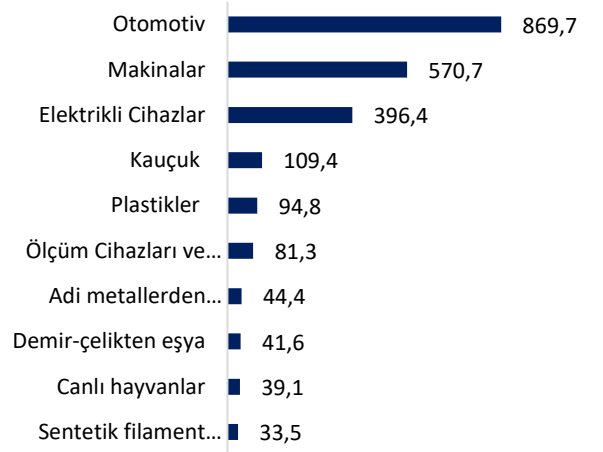

Türkiye'nin Çekya'ya İhracatı (2021, Milyon USD)

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin Çekya'dan İthalatı (2021, Milyon USD)

Kaynak: TÜİK

İHRACAT POTANSİYELİ

- ITC verilerine göre Çekya'nın tüm dünyaya toplam 103 milyar USD tutarında daha fazla ihracat yapma potansiyeli hesaplanmaktadır. Bu tutar ihracat pazarlarına göre detaylandırıldığında; Almanya, Slovakya ve Polonya ülkenin en fazla ihracat yapılma potansiyeli olan ilk 3 pazarı konumundayken, Türkiye ise 2,2 milyar USD'lik ekstra ihracat potansiyeli ile Çekya ihracatının artmasında en büyük potansiyele sahip 16. ülkedir.
- Benzer hesaplama Türkiye için yapıldığında ise, Çekya pazarı ülkemiz için 1,1 milyar USD daha fazla ihracat yapma potansiyeli barındırmakta olup, potansiyel pazarlar sıralamasında en önemli 26. ülke konumundadır. Bu rakam ülkeye yapılan 2021 ihracatının (1,6 milyar USD) %67 daha yükselme potansiyeli olduğuna işaret etmektedir.

YATIRIMLAR

Çekya'nın Yatırımları

- 2020'de Çekya'nın Türkiye'de toplam 82 milyon USD doğrudan yatırımı bulunmaktadır.
- 2021 sonu itibarıyla 85 Çekya sermayeli firma ülkemizde faaliyet göstermektedir.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr